

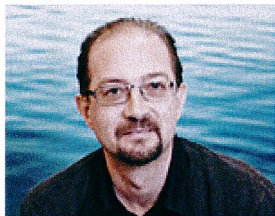
Movab har kalkat vatten och marker sedan 1978 och tillhör fortfarande branschens främsta entreprenörer

Sjökalkningen drabbas minst

Nej, den relativt nystartade Havs- och Vattenmyndigheten i Göteborg får av allt att döma inte de medel generaldirektör Björn Risinger äskat för verksamhetsåret 2013. Efter att innevarande år ha disponerat 737 mkr får Hav och Vatten nästa år nöja sig med 502 mkr, en minskning med drygt 31 %, siffror som funnits med i långtidsbudgeten.

Hur hanterar då Hav och Vatten situationen? Sedan nedskärningen presenterats vid en kalkningskonferens ett halvår tillbaka har rykten florerat, att anslaget till kalkning av sjöar och vattendrag (i år 129 mkr) skulle komma att halveras.

– Det blir det inte tal om. Vi är som bäst sysselsatta med

att skissa på nästa års verksamhet utifrån det aviserade anslaget. Och jag kan lugna alla oroad med att vi betraktar kalkningen som prioriterad. Det kommer visserligen att bli en viss minskning men allra högst 10 %, troligen mindre.

Det uppger Ingemar Abrahamsson, en av de två tjänstemän vid Hav och Vatten med ansvar för kalkningsverksamheten. Han fortsätter:

– Vi har noterat att många som satsat pengar och andra resurser i branschen har hängt med huvudet den senaste tiden. Men nu hoppas vi att orosmolnen kan skingras. En bidragande orsak till att kalkningen får en särställning är en samlad vädjan från

» forts. nästa sida »

Movab kalkar ”brunkolssjöar”

Movab är tillbaka i Tyskland igen – med samma uppdrag som förra gången. Nyligen räknade Movab GmbH hem en paketlösning i en upphandling att kalka ett gammalt brunkolsbrott som blivit vattenfylt.

Mycket glädjande att vi och våra tyska kolleger nu får utdelning på uthålligheten att avvakta ett sådant här tillfälle, kommenterar Movabs VD Göran Lilja, även VD i kvartsägda Movab GmbH.

Det var några år sedan Br. Allert var nere med en båt intill byn Burghammer i Sachsen

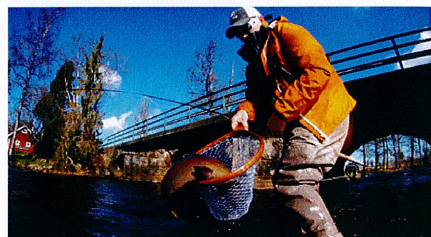

och provkalkade i några starkt försurade sjöar, som bildats i de gamla kolbrotten. Efter försöksverksamheten byggde tyskarna en egen båt men den har inte fungerat så bra.

Tidigare fanns det planer på att använda de gamla brunkolsbrotten inom turismen, men det är troligen inte aktuellt längre. Vattnen i brotten är starkt försurade och praktiskt taget utan liv. pH-värdena ligger som lägst på 3.0. Och där skulle värdena kunna ligga kvar om det inte vore för att sjöarna måste avtappas ibland för att det inte skall bli översvämningar.

– För att vi skall få upp värdena måste vi kalka minst sagt frekvent: 12 dagar per månad under perioden mars-oktober, berättar Göran Lilja. Det innebär att vi kommer att ha en båt stationerad där nere medan en blir kvar i Sverige. Nu hoppas vi på en fortsättning förstås. Det finns en åtgärdsplan för ett 15-tal gamla brunkolsbrott därnere, men vi har förstått att det är en pengafråga också. Hursomhelst skall det bli väldigt spännande att ta itu med detta först!

Habo är bra på att kalka också

För andra gången utsågs nyligen Habo till landets bästa kommun att bo och leva i. Det är den politiskt obundna veckotidskriften Fokus som gör mätningen. Habo, ca 2 mil norr om Jönköping längs Vättern västra strand, vann även 2010.

Men hur står det till med kalkningen då?

– Bara fint. Sedan flera år tillbaka har vi mycket fina pH-värden i våra vattendrag, lekplatser för örting och flodnejonöga.

Det berättar miljöinspektör Ingemar Bergbom i den miljöförvaltning Habo delar med Mullsjö kommun. Habo-Mullsjö ingår i den stora samlade upphandling som tio Smålandskommuner gjorde med Movab för fyra år framåt.

– Skönt att slippa upphandling varje år, tycker jag. Då blir det lättare att fokusera på själva miljöarbetet med mätningar och kontroll. De senaste åren har vi fått ha ett extra öga på de höga vattenflödena. Mycket nederbörd sänker ofelbart pH-värdena.

Ingemar Bergbom är också snabb att framhålla det fina samarbetet kring kalkningen, dels med länsstyrelsen i Jönköpings län, dels med fiskevårdsföreningarna i trakten.

– Vi sköter vattnen, stora som små, och fiskevårdsområdena ser till att det blir bra fiske, säger Ingemar Bergbom som även gläds åt den fina återställningen av vattendragen och att Habo har byggt Sveriges två längsta omlöp för fiskvandring uppströms.

Habo kommun har kalkat kontinuerligt sedan 1980-talet vilket naturligtvis har bidragit till att Vätterns vatten snittar på pH 7.0 och fungerar som vattentäkt för ca 250 000 människor runt sjön. Yrkesfisket i Vättern är också bra liksom fritidsfisket. Fiskeklubbarnas hemsidor vittnar om fångster av grov fisk i put-and-takesjöarna.

– Det är illavarslande att staten har backat på anslaget så mycket. Den senaste 10-årsperioden har vi fått se en minskning på cirka 30 % men Naturvårdsverkets beräkningar stämmer inte. Vi behöver kalka mer för att klara av den ökande nederbördens inverkan på kemin i vattendrag och marker, slår Ingemar Bergbom fast.

”En halv miljard ett mer normalt anslag”

Många har undrat hur det kan komma sig att Havs- och Vattenmyndigheten får ”anslaget för åtgärder i havs- och vattenmiljöer” så drastiskt sänkt från 737 mkr 2012 till 502 mkr för 2013. Politiskt sakkunniga Emma Lindberg hos miljöminister Lena Ek förklarar i mail att ”det vi gjort nu är att stabilisera det på en nivå omkring en halv miljard” och att ”anslaget är nu och för åren framöver ungefär på den nivå det låg före den lite större satsningen 2012”. Hur vill då några av ledamöterna i Miljö- och jordbruksutskottet kommentera minskningen?

Anita Brodén, FP:

– Det tänkta anslaget för 2013 har funnits med i långtidsbudgeten. Hav och Vatten fick ett extraordinärt anslag innevarande år

eftersom det är ett stort miljöbeslut att dra igång en helt ny myndighet. Men nu är det gjort och mer normalt är att anslaget ligger på ungefär en halv miljard, som det blir åren framöver. Det kan höjas något om det skulle visa sig att det inte finns tillräckliga resurser till exempelvis forskning.

Jan-Olof Larsson, S:

– Vi socialdemokrater anser att det behövs mer pengar till en så viktig myndighet, som behöver investera för framtiden också. Det är därför vi har motionerat om att anslaget borde plussas på med 125 mkr. Men vi har inga större förhoppningar om att det skall gå igenom. Skall myndigheten nu behöva snåla så kommer bl a LOVA-bidragen att få stryka på foten, d v s pengar till lokala vattenvårdsprojekt i landet.

Irene Oskarsson, KD:

– Om man ser anslaget med lite perspektiv bakåt och framåt så är det inte någon minskning. En bidragande orsak till det högre anslaget

2012 var bl a att vi hade ordförandeskapet i Helcom. Det blir alltid en politisk avvägning mellan motstridiga intressen. Vi tror att en halv miljard skall räcka, men självklart måste vi ha ögonen på att rätt saker blir gjorda och att vi kan ligga kvar på en hög nivå i svensk vattenvård.

Jens Holm, V:

– Inom Vänsterpartiet anser vi att det budgeterade anslaget till Hav och Vatten i regeringsproppen inte är tillräckligt högt. Regeringens minskning av anslaget är helt oacceptabelt, som vi ser det. Den här myndigheten har ett mycket stort ansvar för att sköta våra vattendrag och därför har vi motionerat om att verksamhetsanslaget borde höjas med 250 mkr till 750 mkr sammanlagt.

Fotnot: Helcom är en förkortning för ”Helsingforskommissionen för skydd av Östersjöns marina miljö”.

Konferens på hög vetenskaplig nivå

Nej, faran är inte över. Försurningen ställer fortfarande till det i svenska sjöar och vattendrag även om de luftburna utsläppen har minskat väsentligt sedan 1900-talets slut. Men nu planar kurvorna ut och fortfarande finns väldiga mängder försurande ämnen deponerade i markerna, speciellt i sydvästra Sverige.

Och intresse att åtgärda kvarvarande problem finns. På annat sätt kan man inte tolka deltagarantalet vid den svensk-norska försurningskonferens som arrangerades i Göteborg 3-4 oktober med över 100 åhörare och ett 30-tal föredragshållare från de båda länderna. Konferensen hölls på en hög vetenskaplig nivå, vilket visar att forskarna anser sig behöva vara på hugget ännu några år framöver.

Den som närmare vill ta del av de olika anförandena kan klicka in sig på nedanstående adress: <http://www.lansstyrelsen.se/vastragotaland/Sv/kalender/okt/Pages/svensk-norsk-kalkkonferens-2012.aspx>

» forts. Sjöskalkningen... »

landets länsstyrelser, som samrått på olika nivåer beträffande kalkningen.

– Det blir andra verksamheter som får maka på sig, exempelvis forskning, kontroll och uppföljningar, slår Ingemar Abrahamsson fast. En del restaureringar får också anstå tills vi vet hur pengarna räcker. Länsuppföljningen kommer dock att vara kvar tämligen ograverad. Vi måste ju veta vad som händer när vi drar ner på kalkningen – eller när vi avslutar den helt i vissa objekt, vilket vi har börjat göra den senaste 10-årsperioden.

Inte så illa som befarat

Kalkningsverige kan andas ut, åtminstone för den här gången. Den dramatiska nedskärningen av verksamhetsanslaget till Havs- och Vattenmyndigheten kommer inte att innebära en halvering av kalkningen av sjöar och vattendrag, som många ett tag befarade.

Underhand har det framkommit dels att minskningen av anslaget fanns med i långtidsbudgeten, dels att kalkningen har fått en prioriterad ställning i planeringen av vattenvården.

En viss minskning blir det men som högst 10 %, enligt HaV:s beräkningar. Vi pratar då om totalt cirka 10 000 ton mindre kalkgiva

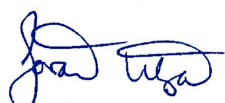
med viss justering för fördyringar i form av nya men effektivare kalkprodukter.

För att anpassa oss till minskad efterfrågan på våra tjänster i Sverige jobbar vi vidare med andra arbetsområden där vi kan använda vår kompetens. Ett sådant exempel är koldagbrotten i Tyskland. Som framgår på annan plats i nyhetsbrevet har Movabs delägda dotterbolag i Tyskland, Movab GmbH, räknat hem ett ansvarsfyllt kalkningsuppdrag i sydöstra Tyskland.

Det skall utföras på samma plats där Movab för några år sedan demonstrerade hur riktig kalkning skall gå till.

Men den här gången handlar det inte om försöksverksamhet. Uppdraget sträcker sig några år framåt i tiden och blir så frekvent att vi tillsammans med vår delägare, Bröderna Allerts i Skövde, i knappt ett halvår kan stationera en av sina kalkningsbåtar där nere. Det är en framgång vi gläds extra mycket åt.

Hur är det man brukar säga? Slutet gott, allting gott. Och därmed återstår för mig endast att önska alla våra kunder och medarbetare några riktigt sköna helger framöver. Vi hörs igen 2013.

Göran Lilja

